

Locuinti'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a tragatoriului [Lă-
vésutona], Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decat numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii.”
Articolii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vri-a si Dominee'a.

Pretulu de Prenumeratiune

Pre trei lune . . . 8 d. v.
Pre sase lune . . . 6 " "
Pre anulu intregu . . . 12 " "

Pentru Roman'i a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n
" 6 lune 16 " = 16 " "
" 3 " 8 " = 8 " "

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacu'a tim-
brale pentru desec-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 22. apr.
4. maiu 1872.

Miscările electorali devinu totu mai intensive. Corifeii slovaciloru d'in Ungari'a superioara, urmandu esemplulu serbiloru intruniti in conferinti'a de la Becicherecu, publicara si ei dillele acesteia unu programu, care contine urmatoriile principie: 1. Ei voescu armata ungresca; 2. delaturarea delegatiuniloru; 3. nedependinti'a financieleru ungresci; 4. reforme corespondentorie pre terrenulu materialu si spiretualu, si a numitu cu privire la contributiune si monopoluri; 5. priu acesteia si in specie prin institutiuni liberale si democratice, pre langa sustinerea integritatii imperiului, ei voru indestulirea totoruru locuitoriloru si egal'a indreptatire a confessiuniloru si natiunalitatiloru, si a nume: a) ei voru nedependinti'a besericea de cãtra statu, prin urmare nedependinti'a fiesce-carei confessiuni recunoscute prin lege, mai de parte, autonomi'a besericea si scolei, precum si a proprietatii loru, — dar' de scole fara confessiune si despre restrictiunea proprietatiloru besericesci nu voiescu a sci nemic'a; b) in privintia natiunala slovacii voru nedependinti'a si integritatea Ungariei, inse totu una-data si in mesura egala si egal'a indreptatire a totoruru poporeloru locuitorie in Ungari'a, care in organismulu statului si vietii civile ar' avé a se intrucece estu-modu, cá ea se asigure in fapta si in mesura egala totoruru poporeloru esistinti'a si vietii loru natiunale, si se li offera de o potri va medilocene spre desvoltare natiunale. — Pre cum se vede, slovacii inca au inceputu a se desceptá d'in amortiel'a loru de pana acum'a, si asié se pote spera cu asiguratare cá contingenti'a slovaciloru suu s'indardulu guvernulu, recrutati mare parte d'intre slovaci, va perde multu d'in terrenu.

Pre langa tota invingerea stralucita a guvernulu auerspergianu cu ocaziunea alegeriloru in Boemi'a, de la carea apoi decembristii si consocii loru deduceau cu positivitate, cá polonii se voru dá dupa peru, nefast'a cestiune galliciana totu nu mai voesce a disparé de la ordinea dillei. Pre cum se aude, guvernulu voiesce se mai faca una incercare cu politic'a covesului, avendu in facetu a propune de nou elaboratulu comisiunii pentru constitutiune, care se intielege se va pertratá mai multu intre culisse, de cátu in publicitate; mai inainte de tote inse elu va nesuf a reformá legea electorale, si apoi dupa-ce va fi prinsu in cursa pre poloni prin acésta lege, se va apucá de impacatiunea cu Gallici'a, carea voiesce a o esecutá astu-feliu, in cátu polonii, fara a se cugetá multu, se primesca totu ce se indura decembristii a li offerí. Veda ei unde o voru duce cu asemene politica a fortiei!

Revolutiunea carlistiloru d'in Spani'a ocupa totu mai mare terrenu si devine mai serioasa. La inceputu poterea revoltantiloru se specificá la done, dupa ace'a la optu mii barbati, si acum'a se anun-
cia cá ea s'a redicatu la 20.000 combatenti. — Dupa scirile mai recente d'in Madridu, maresialulu Serrano si-a inceputu operatiunile in Navarr'a, cu bas'a de operatiune Tafala, in 29. aprilie, si in naintea contra generalulu carlistu Rada, care s'ar affá in retragere totale. Mai departe se comunica, cá bandele d'in provinci'a Guipozcoa s'aru fi disolvatu; cá bandele d'in provinciile Leonu si Santaderu aru fi neinsemnate, si, in fine, band'a de la Orduña, provinci'a Biscail'a, s'ar retrage spre Las Encartacione. — De altmintrea succeda ori si cum revolutiunea carlista, dar' la totu casulu ea ni areta impotenti'a dinastiei, cu carea a donatu generalulu Primu patri'a sa, in modu atátu de invederatu, incátu perirea ei pare a fi numai cestiune a tempului.

Comisiunea de ancheta parlamentaria d'in Vrsali'a publicá dillele trecute sentinti'a sa despre capitulatiunea de la Sedan, si cu tote cá acesti judecatori au manifestatu, cu mai multe ocaziuni simpatii loru pentru Napoleonu, ei totu-si arunca tota responsabilitatea catastrofei a supr'a ex-imperatorului. Discuragiarea si miserli'a cestui d'in urma se desvalescu astu-feliu, in cátu, pre langa tote

nesuintiile imperialistiloru n'a potutu fi scutitu de dispretiulu generu. Diurnulu „Siécle“ se pronuncia in modulu matoriu: Verdictulu comisiunii de ancheta a firmatu una sentintia, pre carea opiniunea pub' a pronunciatu-o de multu. Intrega Franci'a amitu pre Napoleonu „omulu de la Sedan.“ Cãnea publica possede unu instinctu, care nu cãtela neci una-data; autoritatile competente si marie, cari n'au ura personale contra ex-imperatori, se unescu cu verdictulu. Responsabilita' nenorocirei de la Sedan cade cu totulu alu lui Napoleonu III. Este constatatu, cá responsabilitatea pentru miscarile fara prevedere de adanu apesa a supr'a imperatului si a regintiei. Acea miscare spre nordu — díce raportulu comisiunii — avu mai multu motive politice decát militarie; si acésta va se díca cá s'au preferit interesele dinastiei innaintea intereseloru Franci'. — D'in raportulu comisiunii se mai constatá, cá ex-imperatorele a luat a supra-si tota responsabilitatea capitulatiunii, ordonandu a se redicabandier'a parlamentaria, fara se fi insciintiatu pre generalulu comandante, prin ce cestu d'in urma e dispensatu de veri-ce responsabilitate.

Dupa cinci ann de dille.

Sunt cinci anni de dille, cá candu Vien'a sgu-
dita in 1859 si 1866 si perseverandu in actiunea ei, nu numai unilaterale, ci si reactiunari facia de poporele ei innaintate cu progressulu tempurulu, a datu unu alu semnu eclatante despre putredineea aseloru, pre care cuteza a si continúe exist' d'acésta monstrulu cá deuce capete, care asta-di se numesce „dualismu.“

Astu-felu a partitu-o si imperiulu strabuniloru nostri, cá-ci natura nu conosce alta lege lecatu numai cea naturala. Pana candu domniá una singuratoma, imperiulu romanu de la resaritu pana la apussu, acésta a potutu inregistra in annalele sale si lasá lumei de esemlu, si Austriei de adomnitiune una di gloriosa, ca cea de la „Z a m 'a“; a potutu tranf' chiaru pre unu Annibale, pre imiculu celu mai mare si mai neimpacatu alu Romei, alu imperiului romanu; pana candu potestatea si poterea a fostu n'a si nedespartita, ea a potutu sfarima poternic'a naia casaginená; i a succesu a lassá numai urme ruinate dupa Angli'a acelloru timpuri, dupa statulu cartaginenu; numai o astu-feliu de Roma a potutu produce unu geniu neirecitu cá Cesare, unu belliduce si domnitoriu, cá Traianu.

D'in momentulu — martora nemincinosa ni e istori'a — de candu Rom'a vechia a decadiut la atátu-a, incátu a fostu silitu-a, cá departe preste mării munti, pre malurile Dardanellorulu se redice alta Roma se imparta poterea si potestatea intre Rom'a si Constantinocle, imperiulu romanu a datu primulu semnu de slabitiun nu numai, ci de acea di fatala s'au legatu mai multe, unu s'ru de ani, cari totu mai cu rapediune grabiau dissolvereatotale, apunerea milenariului si grandiosulu imperiu romanu.

Astfelu au patitu-o tote statele tote poterile dualistice, impartite, si totu acea sorte va é ajunga si in viitoriu asemene imperie.

Unic'a basa firma, pre care poe esiste unu statu pe-
tecitu si carpiu, cum e si Austri'a, este numai f e d e r a l i s m u l u .

Amu espusu si consultatu acés'a, si in rondulu acestu-a, nu pentru cá dora amu voi mrtua acestu-i statu, ci vediendu unele semne despre apropierea acelei-a, se ni damu consiliulu nostru pentru una alta directiune neincungiuratu necesaria, care apoi se-lu conduca li mantuire d'impreuna cu poporele, cu natiunile sale deoselte.

Mantuirea acésta inse, o repetmu, cá-ci e convictiunea nostra firma, jace numai in federalismu.

Si credemu, cá d'in esperient'a cestoru cinci anni ai fatalie ere dualistice, Vien'a si Pest'a se voru fi convinsu pre deplinu despre nefalsitatea asertiunii nostre de mai susu.

Evenimentele, atátu de d'incob cátu si de d'incocce de Lait'a, au attestatu in modulu celu mai nedisputaveru nemultumirea, amaritiunea si iritaiunea natiuniloru negermane si nemagiare pentru carmuira dualistica nenaturala, pentru guvernarea arbitraria a Pest'i si Vienei; cá-ci d'in alte motive nu se pote esplicá actiunea slaviloru de d'in-

colo de Lait'a in frunte cu Boemi'a resoluta, si a celoru de d'incocce in frunte cu Croati'a energica, d'in alte sorginti nu se pote deduce portarea natiunei romane batu-jocurite d'in marele principatu alu Ardélului.

Si fia convinsi cei ce in vanitateá séu ingamfarea loru tienu, cá nu trebuie se fia convinsi, cá, dupa firea lucruriloru, pre langa sustarea acestui sistemu de guvernare, si pre langa una astfelu de guvernare sistematica, nemultumirea poporeloru nu numai cá nu se va potolí prin lungimea si apesarea tempului, ci flam'a amaritiunei va luá dimensiune totu mai mare, va desvoltá potere totu mai compacta, terrenu totu mai firmu, mai largu pentru portarea luptei inversiunare.

Mare va fi pocainti'a, amara plangerea celoru ce dupa finirea luptei se voru pocái, voru plange, si grele] canonele, cari va se le suffera pentru ertarea peccatorulu, ce au comissu contra adeverulu, dreptatii si a umanitati.

Dar' se luámu lucrulu mai de amehuntulu. Despre slavi nu vomu vorbí de asta-data, avemu preste capu destulu cu ale nostre; apoi fara de aceea, slavii pentru ale loru sunt destulu de voinici, acolo sunt Boemii, Croatii, Serbii, etc., noi de amu fi numai pre jumetate atátu de solidari si energici cá acésti-a, ne-amu multumí acum una-data. — Sè trecem deci la ale nostre.

Nu potemu incepe, dar' neci inchiaia cu alu ce, decátu numai cu Ardélulu, cu caus'a romaniloru ardeleni.

Convenitu-li-a loru sistemulu dualisticu? cu acésta nu s'a sfarimatu pre multu; dar' convoitu-s'au ei cu fusiunea decretata in Pest'a fara concursulu si invoirea loru, fara care uniunea nu numai cá n'are intielesu, dar' neci nu pote sustá, de nu cum-va cá frundi'a pre mare? Responsulu la acésta intrebare ni l'a datu, in modulu celu mai respicatu, atátu tienst'a romaniloru ardeleni indata dupa acésta loru intrebare papa in ultimulu dille ale acestui periodu de cinci anni.

Romanii ardeleni, sustinendu autonomi'a marelui principatu alu loru, si tienendu la validitatea legiloru aduse in diet'a d'in 1867/4 si sanctionate de imperatorele Austriei si marele principe alu Ardélului, de Majestatea Sa Francisca Iosifu I., au protestatu toti cá unulu in modulu celu mai solemn contr'a fusiunei fortiate nu numai, ci reprezentantii poporulu romanu au protestatu chiaru si la Pest'a in faci'a lumei, in faci'a fortietoriloru fusiunei, cá romanii ardeleni nu voru se recunosca uniunea astfelu decretata, cum s'a facutu, si nu voru se considere de legale acele legi ce se voru aduce pentru Ardélulu pre basea acelei uniuni; cá ei nu potu se conceda, cá diet'a Ungariei se aduca astfelu de legi, cari ataca séu chiaru nimicescu legile aduse in diet'a Ardélului si sanctionate de marele principe si imperatorele loru.

Astfelu s'a manifestatu vointi'a romana in „Pronunciamentulu“ de pre campulu libertatii, astfelu s'a pronunciatu natiunea romana in adunarea de la Mercuri'a.

Acésta a fostu, preste tofú, tienst'a politica a romaniloru ardeleni in cesti cinci ani d'in urma, de la punerea in vietia a dualismulu actualu.

Daca inse cu tote acesteia Pest'a a cutezatu se arunce batu-jocure a supr'a romaniloru, mai cu sema asup'a ardeleniloru, cá d. e. prin legea asié numita de natiunalitati, etc., atunci acésta a provenitu, de o parte, pote d'in energi'a pucinu desvoltata a romaniloru in actiunile loru, dar' mai cu sema d'in alte motive, intre acesteia si d'in portarea lasia, caracteristica si propria a pseudo patriotiloru Sasi d'in Ardélulu. Pre acésti-a amu invetiatu a-i cunosce, pre de o parte cocu, pre de alt'a frigu, ne miramu inse, cá inca nu i cunoscu, cei ce aru trebui se-i cunosca, cá-ci ei, diu, nu sunt amicii, nu voescu binele nimenui, decátu numai alu loru propriu, rectius alu lui Bismarcu d'in Berlinu; numai de n'aru dorí pre langa acésta si perirea celoru-a-lalti; fia-care sasu d'in Ardélulu este singuru unu Bismarcu intregu facia de celelalte natiunalitati. Alta data mai multe despre acésti Junkeri.

Acum inse, intre romanii ardeleni se ivesce intrebare, quid et quo modo nunc in tienst'a loru politica, facia cu diet'a d'in Pest'a.

Si in asta privintia una particea de romanii ardeleni e de opiniunea si sustiene cu mare inversiunare, cá romanii ardeleni se parascesca tote columnele de care se razimáu pana acum, se alega deputati si se partecipe la diet'a d'in Pest'a, cá ori care comitatu d'in Ungari'a. Si acésti-a s'au botezatu de activisti.

Una alta particea d'in acésti-a inca nu s'a pronunciatu

chiaru, e cu ore-si care reserva. Era partea cea mare voiesce se-si sustiena si mai departe, pote cu modificari, politica, si nu trandavia (precum afirma unii) de pana acum, adeca: a persevera pre langa autonomia Ardélului si a nu participá la diet'a d'in Pest'a.

Unele miscari s'au si facutu in acésta privint'a; s'au facutu adunari, s'au tinnutu consultari particulare, in cari s'a decisu neci mai multu, neci mai pucinu, decâtu: solidarit'atea; destulu pentru punerea unui fundamentu tare si securu in actiunea politica generala a romanilor ardeleni. E de doritu, cá in fia care locu loenitu de romanu, se se tiena astfelu de consultari si conferintie, si se se aduca asemene decisiuni salutarie, si acésta cátu se pote mai de cu tempu si innainte de alegeri, pentru cá conferindu-se in o adunare generala opiniunile romanilor d'in tote partile Ardélului, se se pota esecutá, totu de cu tempu si cu rezultatulu doritu, conclusulu acelei adunari a reprezentantiloru vointiei popoului intregu. Acelu conclusu apoi se se tiena cu tota tari'a si fidelitatea de cinosura in politica nationale, pana candu se va vedé de necesaria.

A lucrá si contr'a unei astfelu de actiuni, insemna a nu voi solidaritatea, a nu dorí cu sinceritate bun'a intelegere. Acésta assertiune me indemna se amintescu unu articulu intitulatu: „Sé alegemu deachisti séu stangaci de deputati?“ d'in Nrulu 31. a. c. alu „Telegrafulu, Romanu.“ — De-si acestu articulu, preste totu, este una partialitate espressa, totu-si la unele afirmari, nu potu decâtu numai a-mi esprime bucuri'a, la altele inse neplacerea, care asemene sciu cá va cuprinde pre fia care romanu sinceru.

Dupa ce la finea acestoru cinci anni, unii séu altii, d'in motive neindreptatite, au atacatu si acea solidaritate, carea tiennea in legatura romanimea ardeleni intrega in actiunea ei politica, si dupa ce partile litigante in tempu de vre-o câte-va lune nu s'au potutu capacita (pentru cá polemiele urtiose jocau mai cu sema rolulu principale), d'in ambele aceste parti s'a datu espressione dorintiei de a tienne una alta adunare generala a popoului romanu ardelenu, si aici, ochi in ochi, anima langa anima, se se iée tote la desbatere, se se complaneze tote diferintiele si se se statoresca d'in nou si cu invoierea toturoru planulu dupa care va se purceda in politica romanii ardeleni.

Cu acésta sum si eu de accordu si asi dorí, cá se se efectueze cátu de curundu, adeca pana nu va fi tardiu.

Celu d'in „T. R.“ inse, se vede, cá nu voesce de locu acésta. Elu nu accepta o consultare seriosa a romaniloru, nu intelegerea, prin urmare neci solidaritatea intre ei.

Elu vré de a dreptulu se agite, cá se se alega actiuni ce, numai acésta nu insemna acésta solidaritate? o i

Cei sinceri neci candu nu se voru teme de una adunare generala. Daca acésta va decide se alegemu totu activisti, si ne va convinge, cá acésta e rationalu si salutaru, se va intempra; asié si cu passivistii. Dar' a dá a priori semne de nesolidaritate, e nu numai de condamnatu, ci atesta si ore-si care nesinceritate impreunata cu temerea despre netari'a causei, care ar' trebui se o sustiena, apere in acea adunare, si se convinga natiunea despre sanetatea si eficacitatea acelei forme de actiune politica.

Nu' potu se nu insemnu unele ce dice si „T. R.“ cu referintia la partidele d'in camera Ungariei. Elu afirma cá: Facia cu nationalitatele nemagiare incanueste deosebire intre aceste doué partide, si un'asi alt'a voesce predominarea magiarismulu; cestiunea liberalismulu si séu neliberalismulu inueste caracteristic'a principala a partide-

FOSSIORIA

Pescer'a de la Monsummano.

Decandu L. Cosiutu aminti in una epistola cátra diu-ariete ungresci despre pescer'a de la Monsummano si despre miraculos'a ei potere vindicatoria, care pescera jace aproape de scaldele de la Montecatini si in departare de 10 kilometre de la Pistoja, diu-ariete scrisera multu si multe despre acésta pescera insemnata. Unu raportu publicatu de Dr. Odoardo Turchetti, mediculu scadeloru de la Monsummano, contine comunicari cam esacte despre descoperirea, constructiunea si istoria acestei pescere. Dr. Turchetti scrie:

Erá in an. 1849, candu s'a comunicatu cavalerulu Domenico Giusti (parentele conosciutulu poetu Giuseppe Giusti), cá in una ocna de varu a lui, ce se afla la polele delulu, pre care Romanii lu-numiau Sommo Mane si care asta-di se chiama Monsummano, s'ar' fi descoperitu una pescera. Cei d'antái cari au intratu in interiorulu pescerei, prin una crepatura la inceputu angusta, au fostu nesece copii si apoi mai multi barbati; mai tardiu au intratu in ea senatorele generalu Leonetto Cipriani, cavalerulu Giorgio Magnani si proprietariulu insu-si alu pescerei, cav. Dom. Giusti, si au facutu urmatoriele descoperiri: 1) cá acea crepatura duce in interiorulu unei spelunce naturale, care este impluta cu unu aeru caldu-umedu, ce forte usioru se pote respirá, si in care se desvolta neconturbatu unu processu de ardere; 2) cá in spelunca se afla mai multe lacuri mice mai cu sema cu apa varosa, si una multime nenumerata de stalac-

loru numite, ci au medilocu de ase marisintari; acrupare de partide in privint'a inteselor nostre nationali este mai neci o insemnata ect. Aceste le dice „T.“ si de aici conchide, cá romanii ardeleni aru trebui éga séu activisti séu passivisti la diet'a d'in Pest'a.

Eu d'in parte-mi inepotendu aprobá intru tote procedur'a ce o afla de búlu coresp. alu „T. R.“ sunt de modest'a parere, cá Rói ardeleni, daca nu voiescu ei insi-si a abdice de auton. tierrei lor, daca nu voiescu ei insi-si a calcá in pi legile aduse in diet'a lor si santionate de domitoriu, nu voiescu a fi neconsiderati de factori, de natiune egalreptatita in statu; daca voiescu a dispune ei de sortea, se si averea loru propria — si nu credu, se nu voiescu ac fia-care romanu ardelenu adeveratu — atunci se urmpre autonomistii Croati nationali, si guvernulu va fitu a respectá, si nu va avé poterea a batjocori; trebui se ni se deschida diet'a amenata in 1864 si atunci vomu vorbi cu guvernulu d'in Pest dar' a participá la diet'a Ungariei, ar' insemná ase gaura in apa; ar' insemná a urmá una politica lasia, ala sasasca si degradatoria pentru o natiune compacta si are, care are trecutulu si viitoriu, cum este natiunea romanu in Ardél.

Spre ajungerea scopi nostru, afu de forte necesariu, cá romanii ardeleni dreptatiti se se inseria de tempuriu pana in unulu in la alegutoriloru; carturarii nostri se veghieze cu neobosintsupra nedreptatiloru, abuseriloru, ect., ce aru poté ajunge esta ocaziune pre alegutorii romanu, si se se desemne, cum dice „T. R.“, barbati capaci de a intiege si aperá adeverate nostre interese nationale, barbati onesti, cá se nu pota fidusi in actiunea loru prin interese particulari si persoli; astfelu armati apoi se ascepte natiunea intrega conclusu adunarei generale, si conformu acestui-a se-si implinescu in solidaritate si armonia detorint'a santa. Traésca solidaritatea!

Unu ardelenu.

Chior, in luna lui aprilie 1872.

In numerulu 31 al „Federatiunei“ a aparutu o corespondintia subsemnata de iurénulu, si totu in acelu-a-si timpu si totu acea pena bine cunoscuta se opintea a mistifica si a preocupá opiniunea publiculu si in foi'a maghiara „Gyors Posta“ — nu cad inse in cadrulu misiunei nostre, dar' nici demnitatea, care portámu facia cu cetitorii acestei stimate foie, nu ni perme de a ne ingagiá in polemie sedi doved'a consentirei la asertiunea falsa a dsale, sentiulu dreptatitii de o parte, éra dealt'a detorint'a nationale si patriotica ni impune a reduce asertiunile corespondintelui, basate pre patime, la nivelulu deverulu.

Corespondintele fae o eremiada trista a supra perderei tribunalulu, carea o atribue fostulu capitanu supremu Ujfalusy.

Nu avemu apelar spre curtesia si lingusfre, ci cá ce tatienu liberi si independenti ni vomu luá libertate a ni spune parerea francu si vede.

Sustienerea séu prdereá tribunalulu a depinsu de la corpulu legislativu, séu, dupa ce camer'a a votatu ministrulu de justitia in demnit'ea, a depinsu de la ministrulu, unde si cum t'asié acele 102 tribunale regesci, votate si stabilite.

Dupa-ce advocatiinaturali ai Chiorulu au fostu si sunt deputatii dietali alsi pentru aperearea drepturiloru lui,

tite si stalagmite, adse-ori de cele mai pompose; si in fine 3) cá, dupa ce aerulu celu caldu-umedu d'in spelunca causeza cu usiorintia coru ce intra in ea asudare multa, acésta s'ar' potriví petru vindecarea diferiteloru morburu, si pentru acea ar' fi neesariu a se face unele largiri, spre a face intrarea usiora si comoda.

Cavalerulu Giusti leci si intreprinse mai multe lucrari, prin cari s'a elibeatu intrarea in pescera si acésta inasa-si, de tote obiectele cari impedecau apropiarea si miscarea comoda intr'ins'a; s'au dusu in ea mai multe luntritie, cari asta-di sunt suplinite pm nesece poduri permaninti, si cu inecutulu s'au facutu tote dispuseliunile necesarie, spre a face d'in pescera si giurulu e unu locu potrivitu pentru curarea morbosiloru, si provediuu cu tote etablisementele pentru scalde, de-si in mesura mai mica. Totu odata cav. Giusti a insarcinatu pre professorele Turgioni Tozzetti cu analisarea aerulu si a apeí d'in pescera, si, dupa ce acésta analiza s'a repetatu totu cu acelu resultat si de chemiculu Grandeau d'in Parisu, institulu, provediutu cu tote cele necesarie, s'a deschisu pentru publicu sub conducerea medicala a Dr. T. Vivarelli.

Pescer'a de la Monsummano, situata, precum amintiram, la polele delulu Sammo Mane séu Monsummano, se afla 500 metre preste suprafacia marii; are forma conica si consta mai ci sema d'in petre varose si d'in minerale, cari contineu arru, manganu, mercuriu si altele. La intrarea pescerei, une conduce una trepta si mai multe corridore accoperite, se fia doué chille, de-si cam micutie, dar' comode pentru scallatu. Intrandu omulu in pescera, numai decâtu dá de unu drumu de mai multe ori cruci-

este intrebarea principale, cá implinitu-si-au deputatii cu consciintia detorint'a in privint'a tribunalulu, séu ba? Folositu-s'au de tote midlocele. pledatu-au pentru cauza in cluburi, in sectiuni, in dieta? staruitu-au deputatii a informá pre ministrulu presiedinte si pre cei-a-alti ministri, insfrandu consecintiele triste, cari s'aru causá districtulu prin acésta lovitura mortale, adeca prin perderea tribunalulu? folositu s'au deputatii in privint'a acésta de press'a publica? La intrebările acestea dlu Riurenulu ni va poté respunde, si ni va poté dá dealuciri, pentru cá noi, dieu, mar.urisimu, cá d'in cele vedute cu ochii nu pre suntemu aplecati a aduce judecata favorabile facia cu landatulu batrenu alu Riurenulu, — pre care lu veduramu de multe ori preamblandu-se in Siomcut'a, candu in dieta se pertractáu cestiunile cele mai vitali pentru Chioru si pentru natiunea nostra, ba chiaru si candu se schimbase ministrulu de justitia, adeca in momentul celu mai criticu, candu nesmintitu trebuia se fia de facia si se urmasesca cu atentione procederea noulu ministru, privitoria la caus'a tribunalulu, chiaru si atunci'a lu veduramu pre a casa; éra dlu Buteanu a absentatu unu anu intregu cá morbosu, si asié Chiorulu a remasu fara reprezentatiune.

Sé pipajmu ran'a unde esiste; si alte comitate, precum Naseudulu, Zarandulu, Crasu'a, Ugoc'i'a, s. a. erau amenintiate cu perderea tribunaluloru si totu-si nu le-au perdutu, pentru cá deputatii respectivi au fostu ageri, au apertu dreptulu d'in tote poterile la locurile competintu.

Éra ce s'a ivitu si ce s'a facutu intre culise, contribuitu-a d. Ujfalusi la perderea tribunalulu séu ba? cu resolvirea acestei cestiuni noi nu ne ocupámu, pentru cá scimu si este pre naturalu, cá totu omulu se-si traga foculu la ol'a sa.

Premitiendu aceste, se trecemu la altu obiectu alu corespondintelui, care, mai departe, dice, cá I. Földváry, noulu capitanu supremu, s'ar' fi folositu la ocaziunea restauratiunei de sila, de fortia si de intrige. Nu ni place a trage clopotulu mortii fara causa, dar' si sentiulu de dreptate ne opresce a urmá dlu Riurenulu, pentru aceea noi vomu dá espressione fapteloru intimplate si adeverate.

Traditiunea Chiorulu este dorint'a de a avé capitanu supremu romanu, — romanu nu numai cu nume, ci si cu sentiuri si inima romanescá; poporul intregu si mai alesu inteligint'a nu a intrelasatu nici o ocaziune favorabila pentru realisarea acestei dorintie generale inse dupa ce dorint'a chioreniloru remase fara resultat si guvernulu a demitu de succesoru in acésta calitate pre I. Földváry, unu barbatu cu totulu necunoscutu chioreniloru, care, constituindu comitetulu non in 28. faurariu a si tinnutu alegere de functionari municipali.

Inu suntemu proreu, ca se potemu scu ce se va intempra in viitoriu, inse tinnutu si portarea dlu Földváry facia cu limb'a si nationalitatea nostra, si chiaru facia cu membrii comitetulu, cu acésta ocaziune a fostu corecta; dsá nu s'a folositu de sila si fortia, cá-ci totu ce s'a facutu a fostu eflussulu majoritatii; doved'a cea mai puternica e, cá list'a candidatiloru, fiindu resunetulu dorintiei membriloru, — toti impiegatii, adeca deregutorii s'au alesu prin aclamatiuni generale sgomotose.

Postulu de vice-capitanu si de procuroru a remasu vacantu d'in cauza, ca intre candidati si competenti erau si deputati dietali, cari chiaru in ajunulu pertractárii causei tribunalulu nu se poteau absentá de la dieta, éra capitanulu supremu si inteligint'a de frunte pretinsera, cá fia care amplotatu se-si ocupe postulu seu, precum majoritatea absoluta a membriloru a doritu o administratiune corecta si buna; a doritu incungurarea ori-carui abusu.

siatu. Partea resaritena, aproape de 50 metre de lunga, conduce in partea cea mai rece a pescerei, numita „paradisu“ séu si „pescer'a alba.“ Aici se afla asié numitulu „lacu inghiatiatu“ — de-si temperatur'a apoi se urca la 30° Cel. — si unu corridoru, care se intinde pana in interiorulu delulu si conduce la o gropa forte adunca. In acésta parte a pescerei stalagmitele au intr'adeveru una frumsetia, marime si varietate admirabila, si multe sunt forte frumosu cristallisate. In cealalta parte, adeca spre apusu, pescer'a e mai larga si in câte unu locu de 20 metre de inalta. Aici se afla crepatur'a, prin care omenii au intratu prim'a data in pescera; acum inse ea e inchisa. Mergundu de aici vre-o 100 metre totu pre tiermurele unu riu cu apa forte limpede, pre a carui margini se redica ici-colea stalactite de totu f. umose, caroru-a li corespundu totu atâte stalagmite, ajungemu la altu lacu, de afundime neconosciuta pana acuma.

Aici ap'a are 33 graduri si aerulu 35, si in acestu locu, numitu „purgatoriulu“, se afla loculu de asudare pentru cei morbosu.

Apesarea aerulu atmosfericu e de 750 millimetre, asié dara nu cu multa mai mica decâtu a aerulu comunu d'in afara.

In acestu locu se incepe unu corridoru angustu, cam de 60 metre de lungu, care conduce la una spelunca noua, de asemenea cu unu lacu.

Acestu locu se numesce: „iadulu“, pentru cá aici temperatur'a apeí se urca la 37 graduri.

Preste totu spelunca, ale carei-a frumsetie geologice nu se potu descrie, este de 300 metre de lunga; spatiulu ei intregu e implutu cu unu abure caldu, si, fiindu cá in elu dom-

Dlu Riurenulu mai la valea corespondintiei sale dice, că capitanulu supremu et consortes s'au nesuitu d'in tote poterile intru reusirea lui Paulu Dragosiu, vediendu inse acesti matadori, că majoritatea absoluta stă pre langa Iosifu Popu, l'a avorbitu pre naivulu betranu, că cu ocasiunea restabilirii tribunalului va fi asigurat cu postulu de presiedinte, audiendu betranulu aceste cuvinte s'a retrasu de la candidare, s. a.

Nu scimu încatu va fi multumitoriu naivulu betranu dlui Riurenulu pentru complimentele cari i le face dicundu, că pentru apromisiuni personale s'a retrasu de la candidare si a lasatu pre partisanii sei in tina, inse atât'a scimu că assertiunea Riurenului cu privire la cestiune de amenare e falsa, de ora-ce acêsta cestiune s'a resoltitu prin votare, 48 de membri au votatu pentru amenare si 27 pentru restaurarea postului de vicecapitanu; cifrele nu prè areta, dle Riurene, majoritatea absoluta a betranului D'tale!

Poporulu intregu alu Chiorului, mai alesu intieleginti'a pre Dragosiu lu jubese si lu stimeza că pre unu imploiatu consientiosu, zelosu, desceptu, carele de 11 aci a datu dovedi pipaite si invederate despre activitatea sa, dinsulu si că judecatoriu si că administratoru demnu si-a cascigatu o popularitate meritata, încatu cei mai multi membri ai comitetului, in convingere deplina, că in manile D'sale administratiunea Chiorului, care are lipsa de bratie agere si de unu capu desceptu, ar' fi asigurata, — si-au si propusu a-lu alege de vice-capitanu cu ori-ce pretiu onestu si legalu.

Acei membri nu se voru intimidă de mintiunile si sofismele Riurenului, care ar face mai bjne sè se ocupe cu lucruri mai serioase si nu cu mintiuni si cu caracterisarea arbitraria a unui barbatu iubitu si stimatu.

Somesianulu.

VARIETATI.

*(Alah si Mohamet pre scaunulu St. Petru.) Unu diariu italianu consacra scaunulu St. Petru, care dupa cum se scie, serva de cellu mai temeinicu argumentu fabulei despre Pontificatulu acestui apostolu, unu studiu forte interesantu. Intre altele elu constata, că acestu scaunu vorta pre radiematoru cunoscutulu „Motto” alu lui Islam: „Alah este Alah, si Mohamet profetulu seu.” E probabilu că acestu scaunu in timpulu Crucideloru a fosta rapitu vre unei moschee. La insemnetatea actuala, de care se bucura indicatulu scaunu, sunt de interesu si urmatoriele detairi: Mai inainte, că acestu scaunu alu vre unui Muffi sè fie redicatu că tronulu alu capulu besericeii catolice, eran inca alte done scaune, cari pre rondu fure adorare de cătra bine-credinciosi. Primulu scaunu alu lui „Petru” cu cele done-spre-diece nume ale lui Ercule, eră unu scaunu anticoromanu. Secule intregi fū adorate, până ce nemilos'a sorte i scurtă dillele. Cardinalulu Baronia esplică lui papa Clementu alu VIII. că unu scaunu cu celle 12 lucrări ale lui Ercule in reliefu, aru fi ce-va forte putiuna probabilu. Clementu VIII. schimbă scaunulu cu unu fotoliu in stilu goticu. 60 anni mai in urma, pap'a Alessandru alu VIII. fū de parere, că si acêsta mobila gotica n'ar mai fi conformu cu tonulu localu alu testamentulu nou ce domniă pre atunci, si astu-felu caută prin camerele Vaticanului, unde se pastrau reliquiele besericesci, si alese pre acestu scaunu de o frumsetia orientala, care si asta-di este inca la putere. Inscriptiunea, ce o are, nu fū observata, si multi crediura a avé a face numai cu unu ornamentu de arabescari. „Pat. buc.”

*(In comitatulu Turde) comitetulu ceatralu s'a constitutu; d'intre cei alesi 42 (!) sunt, unguri

11 romani si 1 sasu, la olalta 14. D'intre romani ar' fi Ionu, Cigereanu, Petru Ratiu, Demetriu Ratiu, Michaiu Crisianu, Popu Ionu Maieru, pre cei-lalti nu i-amu potutu descira. Ne miramu, ce pote fi caus'a, că despre unele locuri romane atâtu d'in Ungaria, câtu si l'in Ardelu, numai d'in foiele straine potemu audî câte ce-va

*(Eri in 2. l. c. s'au) transportatu la Schönbrun, pentru menageria imperiala ône broscu tiestose gigante. Un'a apesa trei si cealalta 2 ctenari. Aceste animale colossale se potura transportă numai asiè, că fure pachetate in corfe mari cu spatele injosu.

*(Intrigele nunceta.) Scirile d'in cerculu Logosului totu matare adeverescu agitatiunea, ce desvolta unii pentru jupanul Frumer contr'a deputatulu romanu nationalu Dr. Ales. Macioni. — Una tellegrama a diariului Pester Lloyd comunica, că in cerculu Sasc'a paroculu romanu d'in Boesi'a Alessiu Popescu, fū proclamatu in presinti'a a 400 agutori de candidatu contr'a deputatulu nationalu V. Basesiu. — D'in parte-ni nu potemu dá neci celu mai nicu crediementu acestoru sciri de sentatiune, că-ci avem firm'a sperantia, cum-că sentinlu si zelulu nationalu alu omanimei d'in ambele cercuri memorate nu voru concede se maculă onorea nationala.

*(Ingeniosulu plitehnicu romanu) Dlu Lazaru Popovicu, ingi neriusi capu de statiune in Marchegg, a inventatu cale ferrata transportabile; modellulu inventiunei este espssu la Vien'a in palatiulu Klein (Wollzeile Nr. 40) si in 2 Aprile o comisiune tehnica militaria d'in partea ministriului de resbelu esaminandu cu mare rigorositate inventiunea, a aflatu-o practicabila.

„Sion. Rom.”

*(Poste de porumbi.) Inca d'in vechime porumbii au fosta intrebuintiată mesageri pentru corespondentia. Scrisorea acoperita c'era se lipiă sub arip'a paserei care o ducea la destatiune. Cu perfectiunarea midiloceloru de corespondentia, st'a de porumbi trebî sè perda insemnetatea ei, daca nu sr fi ocupatu de d'ins'a unui amatori, pasionati pentru acêsta resare a paseriloru că si pentru ace'a a caniloru s'eu alta animale. Mai cu sema anglesii, apoi si Belgianii, se ocara cu acêsta; in tier'a d'in urma se gasescu societati mite „colombophiles”, cari si-au publicatiunile si dinarielu ru speciale. Că-ci este de observatu, că nu ori ce porumbeste buna pentru scopulu corespondentii. Sunt insusri anuite de rasa, ce se ceru si de la porumbi că de la canii d'alegare s'eu canii de venatu. Porumbii de rasa buna s'elatescu destul' de scumpu, de la 50 până la 100 de franci unulu. Inusurile principale sunt rapediunea sborului sifacultatea de a regasi loculu de unde a pornitu, la distans d'in ce in ce mai mari. La o distantia de 15 până la 20 mile regasescu mai toti porumbii punctulu de unde au poitu; cu crescerea acestei distantie scade rapede numeru aceloru ce nimerescu

Pre langa acêsta câte pericole a amenintia pre bietulu porumbu caletoriu; paseri ratore, venturi, furtune, frigu; apoi in timpulu de resbelu a momente candu asta-di mai sunt intrebuintiate — glciulu soldatiloru dusmani. — In timpulu asediulu Parisu post'a de porumbi jocă, unu rolu d'in cele mai insemnate Cassier, presiedintele unei societati colombophile propuse i Trochu in septemvrie 1870 acestu midilocu de corespondentia. Toti proprietarii de porumbi „fugari” fure invitati a ne comorele loru la despusetiunea guvernului. Porumbii re transportati cu balonulu afara d'in Parisu si apointrebuintati pentru a corespunde cu Parisulu. — Pen'a tramite câtu se pote mai multe depesie prin acestu midocu de corespondentia, se intrebuintia foto-microscopia, deca fotografi'a microscop-

pica. Depesiele erau fotografate prin o sticla, care le reducea atâtu de tare, încatu pre o suprafacia de patru poli-cari patrați adese-ori încapeau mai multu de 50.000 de depesie. Fotografarea se faceă pre unu telu de piele forte subtire si uscata. Tote depesiele tramise in Parisu in timpulu celoru done lune ale asediulu au fosta in numeru de 115.000; inse fiindu-că acelea-si depesie se tramiteau de mai multe ori prin mai multi porumbi, apoi numerulu totalu alu depesieloru tramise a fosta de 2,500.000! Asemene servicie sunt preste totu ce si-pote inchipuf cine-va. Candu ne gandimu apoi că porumbulu fugaru sbora 20 până la 25 mile pre ora, apoi de siguru trebus convenitu că unu asemene medilocu de comunicatiune este bunu nu numai in timpulu de resbelu, ci chiaru si in timpulu de pace. Descoperirea navigatiunei aeriane si post'a de porumbi mergu paralelu. De la ambele trebus sè ne asteptamu la mari rezultate.

*(Advocatu nou.) Dlu Georgiu Fejéru d'in cottulu Aradu face dillele aceste censur'a advocatiuale d'in legile comune si cambiale. I dorimu succesu favorabilu pre nou'a sa cariera advocatiuale.

*(Catastrofa geologica de la Iresci.) Intr'unulu d'in numerii trecuti ai acestui diarnalu inseraramu scirea panica despre una catastrofa geologica ce amenintia esistinti'a mai multoru sate d'in judetiulu Putna in Romani'a. In acêsta privintia cetim in diariulu „Poporulu” urmatoriele: Guvernulu s'a grabitu a tramite pre inginerulu de mine, inspectoru alu Salineloru, Candescu, la faci'a loculu spre a studiá casulu. Afiamu că si relatiunile date de acêsta persona de specialitate nu sunt asiguratorie pentru satele cari sunt sub polele delului, ce se intinde d'a lungulu riului Putna, in comun'a Iresci. Ni se asigura inse că causele punerii in miscare a pamenturiloru acestui dealu n'aru fi nici-cum degagiarea gazuriloru, prin actiunea unui isvoru mare, si esplosiunea loru in interiorulu delului. D'in raportulu inginerulu Candescu urmèza, că apele isvoreloru ajutate de apele de zapedi si pluii, adjungundu la argilele compacte, prin cari nu puteau sè strabata mai aduncu, prin lucrarea loru asupr'a pamenturiloru suprapuse s'a formatu una patura fluida, noroioasa. Astu-felu una mare parte d'in pamenturile de la suprafacia se afara deslipite de pamenturile d'in interiorulu delului. In acêsta positiune parte d'in pamenturile muiate de la suprafacia cedau pondulu loru si se rostogoleau pre partea costei delului; parte d'in pamenturi, ce aveau orecare consistentia, urmau pant'a argileloru impermeabili. Massa fluida, de care vorbiramu mai susu apesata de pamenturile superiori facea căte una radicatare pre unde suprafaci'a presentă mai pucina resistentia. De unde produsu mai multe prebusture, radicaure, fugiture si nenumerate crepature in mai multe directiuni. Tote aceste miscări au produsu una inaintare a pamenturiloru delului cătra valea de la piciorile sale. In directiunea catunei Serbesciloru s'a pusu in miscare pre una intindere de vr'o 60 făci, unu volumu de pamentu de preste patru millione metri cubici. Inaintarea pamenturiloru cătra vale s'a facutu cu una rapediune forte mica. In timpulu de vr'o 4 dille a percursu de abie 40 metri cătra Sierbesci, unde s'au sfarimatu câte-va locuinte d'alle sateniloru d'in acestu catunu. Timpurile ploioase potu sè provoche noua miscare de pamenturi si satulu intregu pote fi periclitatu; sfaramarea acestoru case este inse una paguba forte neinsemnata in comparatiune cu pagubele cauzate prin deteriorarea terenuriloru. Pre costele delului deslocatu erau locuri de pasciune pentru vite, paduri si arbori roditori, ba chiaru si ce-va fenatie si aratura. Mai multe sute de arbori sunt re-

nesce intunerecu nepenetrabilu, in orele de scaldă se lumineza prin lumine de stearinu. Aerulu d'in pescera e linn si domolu, de-si trebus reimprospetatu, fiindu că in lunele de vera, candu se scaldă sute si sute de omeni, si ardu mii de lumine, aerulu, de parte d'a se altera prin acêsta, contiene mai pucinu ossidu carbonicu decâtu 6r'n'a, candu, crescundu apele, evaporarea inca e mai mare. D'in acêsta possibilitate a respirării aerului in pescera si d'in scaderea temperaturi, care se pote observá erná atâtu la apa câtu si la aeru, se pote conchide, că s'eu petrunde in pescera aeru prospetu, s'eu apa rece, s'eu celu pucinu ea stă in legatura cu alte pescere, ce jacu mai afundu in delu.

Prin analiza s'a aflatu că ap'a d'in pescera contiene urmatoriele pãrti constitutive:

Calciu Carbonicu 0.5346, calciu sulfuricu 0.4898, sulfatu de soda 0.0332, sare amara 0.4092, cloru-natriu 0.2378.

— Pre 1000 centimetre cubice de aeru cade: ossidu carbonicu 36.5, aeru atmosfericu 955.4, nitrogeniu escedinte 8.1

Compusetiunea chimica a stalactiteloru si stalagmiteloru e urmatori'a:

Calciu carbonicu 822.00, magnesia carbonica 59.36, calciu sulfuricu 24.18, ossidu de ferru 12.00, apa 82.46.

Pondulu specificu alu apeii e: 1.00212, si câtu despre umediela, pre câte 1000 centimetre aeru caçu 2 gramme apa.

Pre candu chemi'a s'a pronunciatu astfelu a supr'a compusetiunii chimice a stalactiteloru si stalagmiteloru, a aerului si a apeii d'in pescera de la Monsummano, — geologi'a si fisic'a se pronuncia in modu cu totulu contrariu. De altmintrea apare a fi geologicu, că, cu privire la produ-

ceera caldurei, care in pescera e impreuna cu aerulu si cu ap'a, in casulu d'in cestiune la activitatea vulcanica si descompusetiunea chimica e esca, si că aci e vorb'a de unu adeveratulu sifonu de caldura, prin care erumpe caldura vivificatoria d'in internulu pamntului. In privintia fisiceii mai remane a se scrutá natu, directiunea, originea si legile, dupa cari urmeza cursule termo-electrice, cari se observa in pescera estu-modu, încatu ele formeza aici una fortuna electro-magnetica continu, unu adeveratulu vertegiu de ventu.

Acestea trebus neaparatu a le avemu innaintea ochiloru pentru a ni poté esplică miculosele poteri terapeutice ale acestei scaldé naturale de vjoru intru vindecarea atâtu morburu diferite si carbice, si pentru a poté precepe modificatiunile fisiologice. In acêa privintia contemplatiunea practic a sciintiei le-a intrecut. Unu scaldă calda-umeda de vaporu de 29 graduri Reaumur nu pote desvoltă acele efecte mari fisiologice si terapeutice, cari se potu observá la cei cese scaldă in pescera d'la Monsummano, si omulu r' fi mai aplecatu a crede, că acele efecte aru fi a se ascrie mai cu sema influintiei ptecelorlu de varu, cari se cuprindu in aerulu umedu alu pescerei si se respira impreuna cu elu. Apoi actiunea cea wace a caldurei d'in pescera si joculu fluvieloru termo-electrici inca ni potu esplică una parte a influintiei ce se espita asupr'a celoru ce se scaldă.

Intrè fenomenele fisiologic permanente, cari se observa la cei ce se scaldă in pescera, sunt a se accentuá: asudare rapede, abundanta si geerala la tote pãrtile corpulu, la membrele morbose sciintiege ea e mai tardia si

in mesura mai mica; la intrare in pescera se sente ore-si care greutate in respirare, mai tardiu inse, dupa ce au pornitu sudorile, respirarea e mai usiora si se sente o activitate mai mare a arterieloru animei; voia buna neindatinata si adese ori iritare mare a sentiuriloru; sete mai multu s'eu mai pucinu vehemeta; dupa scaldă se sente lipsa de miscare; apetitu crescundu si putere de consumare mai mare; somnu mai pucinu si, in fine, aplecare a peii spre asudare usiora si duratoria, ce tiene septemane si lune intregu. Dupa 8—10 scaldă, cari, dupa impregiurări, tienu 1/2 până la 3 ore, se sente ore-si cari slabitiuni de musculi.

Sub decurgerea scaldéi, s'eu mai bune a asudării, inceta chiaru si dorerile cele mai acute, fia acele de natura reumateca, neuralgica s'eu sifilitica; si acêsta pote d'in caus'a abundantiei carbonicului si a nitrogeniului, cari, pre cum au documentatu Herpin si Demarcuay, sunt minunate mediloco alinatorie. D'in acêsta alinare apoi e de a se esplică si vindecarea repentina a raneloru celoru ce se scaldă in acêa pescera.

D'intre vindecările diferiteloru morburu ale celoru ce s'au scaldatu in tempulu d'in urma in pescera de la Monsummano, fia de ajunsu a aminti numai trei cure: a generalulu Garibaldi, carui-a aburii i-au alinatu dorerile de podagra; a principulu Bariatsinsky, care a scapatu de rosura, si Ludovicu Cosiutu de reumatismu.

Mai e de amintitu, că pescera de la Monsummano e practicabile preste totu anulu, dar' scaldă e deschisa numai de la 1 iuniu până la 30 septemvre. Cur'a tiene 6—12 dille, si pretrecerea la scaldă costa cu totulu 13 franci pre dî.

sturnati si accoperiti la aduncimi mari. Preste câte-va sute de ani descoperindu-se, ei voru dá locu la studiuri curioase d'in partea geologiloru. Dupa cele aretate se intielege cá pamenturile, turmentate astu-felu, nu potu servi la nimic'a pâna ce prin actiunea timpului suprafaci'a lor se va uní si bazea lor se va statornici.

Sciri electrice.

Toemai la inchaiarea foiei primiramu urmatori'a sciri electrica;

Scire electr. partic. a „Feder.“

Data in Carei in 4. maiu la 10 ore a. m. Sosita in Pest'a 4. „ 3 „ d. m. La Redact. „ 4. „ 5 „ d. m.

In congregatiunea cottensestang'a e in majoritate cu trei voturi; comisiunea centrala tota e stangacia. Sa adusu conclusulu, prin care corrupetorii la alegeri se declara de infami.

Racasia, 2. maiu. Partit'a deachista in Sasc'a in presentia a 400 si mai bine de alegutori, a alesu de candidat pentru dieta pre paroculu d'in Boci'a, Alessiu Popescu.

Viena, 2. maiu. Asta-di la a-media di s'a ttenutu unu consiliu ministerialu sub presiedinti'a imperatului, spre a statorí programulu pentru sesiunea prossima a senatului imperialu. „Vaterland“ si „Wanderer“ fure confiscate pentru publicarea unoru documente.

Madridu, 2. maiu. Poterea principale a

insurgentiloru sub conducerea lui Rada este persecutata de una brigada de truppe guverniali; ea se trage cátra confiniele fracesc. La Pontevera s'au tramisu truppe spre a impedeá trecerea insurgentiloru in Franci'a. Epistoe d'in Navarra comunica, cá rescol'a este aproape fimicita.

Londonu, 2. maiu. Gladstonu dechiará in camer'a representantiloru, cá guvernulu britaniu a primitu respunsulu americanu in l maiu; cuprinsulu lu lase a sperá cá între ambe aceste tiere se va esoperá o resolve pacinica a cestiunii Alabama.

Parisiu, 3. maiu. Dinarulu „Mémorial diplomatique“ anuncia, cátiarulu a primitu demisiunea principelui Gorcicoffu si in loculu seu, pentru afacerile esterne, denumitu pre Valueffu. „Uniunea“ constateza ficialminte, cá Don Carlos se afla in Spani'a.

Parisiu, 3. maiu. Se vorbece, cá principele Alfons, fratele l Don Carlos, ar' fi fostu prinsu in Marsili'a si ransportatu in Elveti'a, de unde inse a plecatu in Spani'a.

Cincinnati, 3 maiu. Adunarea totoruru statelor americane a lesu pre Florence Greenley de candidat pentru pesiedinti'a statelor unite, ér' pre guvernatoarele d'in Missouri, Brown, de candidat pentru postu de vice-presiedinte.

Smirna, 3. maiu. Ordinea s'a restabilitu éra-si.

Strassburg 3. maiu. Prelegerile la universitate de aici (area in l maiu s'a deschisu cu mare solemnitate sicu multe ceremonie nemtiesci) se voru incepe a 6. maiu.

Burs'a de Vien'a de la 3. maiu, 1872.

Table with exchange rates for gold, silver, and various currencies like London, Argintu, Galbeniu, Napoleond'or.

Propriet., edit. si red. respundiet.: ALES. ROMANU.

Sifilitic'a si impotenti'a,

fia vechie séu de curundu nascute,

se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. E r n s t, Pest'a, strad'a idoliloru nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15., de la 2-5 ore dupa media-di.

Aceste morburu se trateza a dese ori i modulu celu mai usioru cu dose mari de iodu si argintu viu, si acést'a se face numai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Pacienti' vindecati in modulu acestu-a voru cadé mai curundu séu mai tardiu in morburile cele mai infricosiate, incátu inca in aduncele betranetie voru avé, dorere, a suferi greu de consecintiele acestei tratári usiore si superficiale. Scutu contr'a acestoru felu de pericule ofera metodulu de tratate homeopaticu, care, precum este cunoscuta, nu numai cá vindeca dorerile cele mai invecchite, ci efectulu lui este asié de binefacatoriu, incátu nu lase nice cea mai mica temere de urmári rele. Diet'a ce se va prescrie este simpla si usioru de ttenutu. (4-12)

Advertisement for A. Friedmann, Vienn'a, Praterstrasse, 26. Includes an illustration of an umbrella and a list of products like 'Umbrelle de primavers', 'Eleganta suprema', and 'Ploarie'.

SENSATIUNE

producu urmatoriele inventiuni probate.

Circuitorii de odái sunt superflui. Excellent'a pasta d'a ceru' odáile, prin carea se dá pavimentulu odáiloru celu mai frumosu lustru si carea, intreaca in durabilitate pre tote cele-lalte, costa una cuthia, de ajunsu pentru o odáia întreaga, numai 80 cr. - Acést'a pasta suplinece pre circuitorii de odái si profesioni' loru o face superfina, de ora-ce tratamentul ei este forte usioru. 1 bucatu de peria pentru lustruirea pavimentulu' costa 1 fl. Patenta americana. Dinti albi, frumosi si sanetosi se potu capeté numai prin fosiliti'a noueloru perie de dinti electrice de osucitu si neruinabile (neapertatu de trebuinta pentru cei ce patimescu de dorere de gura.) 1 bucatu 90 cr. Pentru 1 fl. 50 cr. unu aparatu cu aburi spre desinfectiunarea aerulu' molipsitu. Neapertatu de trebuinta pentru ospitalu, scole, oficie, oficine, locuati'e si salone. Acést'a masina este constructa forte frumosu d'in bronzu de aur, asté incátu se potu privi de unu pliscu de beutu, 1 bucatu costa 1 fl. Unu flaconu de parfumu pentru desinfectiunare 50 cr. (Ajunge de 30 de ori.) Spre aperearea persoanei si securitea averei. De neapertatu trebuinta o arma buna de apereare; de acetes sunt revolverele dupa sistemulu lui Lefauchoux, ameliorate si provechite cu incuati' de securitate, cu miscare duplice, ti'veu ghintuite si cu 6 incuati' (pescature), asté incátu in unu minutu se potu face 6 pucature sigure; o arma' cea mai perfectiunata. 1 revolveru de 7 millimetri 13. fl. 100 patrone 3 fl. 1 „ „ 9 „ 15. fl. „ 8 fl. 50 cr. 1 „ „ 12 „ 17. fl. „ 4 fl. Pistole de puzuaru, sau infiorlate, 1 bucatu cu 1 ti'vea fl. l. 20, cu done ti'vea 2 fl. 40 cr. Salvatoru de vietia (s'au si vicietoriu numitu). Acestu instrumentu, incrate d'in ferru versatu, este de recomandatu cá cea mai buna arma de apereare contr'a asicoriloru eventualu, de ora-ce prin form'a ei se potu exercitá una potere mare, ér' fazonulu ei este astefelu, incátu flacine o potu porté in puzuaru. 1 bucatu numai 80 cr. Inelle electro-galvanice, inventiune prea-insemnata si binefacatoria. Cele mai mari capacitati medicinale au constatatu, cá galvanismulu are inriurinta binefacatoria contr'a boeloru ce se insira mai la vale. Dupa marturisirea unui renumitu medicu d'in Paris, inellele de auru nou, de ora-ce marine, prin cari este trazu unu fru de ferru electro-magneticu, au efectulu d'a vindeca si a padi de rosura, reuma, Junghiu, dorere de nervi, tremuratura, doreri de capu, etc. Unu asemenea inellu netedú costa numai 90 cr., si d'in partea mediciloru se recomanda flacine omu spre portare. Perine implute cu aeru, de recomandatu flacine caltoriu, precum si celoru ce suferu de emoroida; prin elasticitatea lor, carea se potu produce numai prin aeru, sunt fara parecchia bune atátu cá perine de siedutu, câtú si de dormitu. Au apoi acelu mare avantaju, cá, scotienduse aerulu d'in ele, se potu impescheá si grigi in celu mai micu spatiu. 1 bucatu 3-4 fl.

Triumflu sciintiei. Noulu preservativu respiratiune face a disparé indata resuifuráre pentru mioroziti'a, provina acésti ori-si cu dorere, si a o inlocui cu o aeroma placinta si binefacatoria. Se potu cap numai in depositulu subscrisului. Mai vertost este d'a se recomanda fumatoriiloru. Pulu unei butelii mari, d'impreuna cu instructiunea, face 90 cr. Mare inefacere. pentru a se inlesni nutritie capiloru si prin ajutorulu' angatoriloru ameliorate si de nou patentata, cari facu de prisosintzele (doicéle) Copilasulu potu primi nutrimentulu standu, jacundu, ori chiaru si somnu, in acelu-si modu, precum tu-capeta de la paptulu mamei sale, fara nici o strictiune. Numai membru potu pretini valoarea acetesti inventiuni. Pretulu unei bucatu 90 cr., prea finu ajustata 90 cr. Cea mai noua inventiune chirurgicala. Clisire anglo-cesch aspiratoria (pumpa de aur); a se intreabintá pentru copli si adulti. Chiaru si bolu nepotentialu potu face inusi-si experimentulu fara vre-o d'asticritiune; capacitate estoru clisire se potu reguá dupa trebuinta. Acestu instrumentu n'ar trebui sa lipca d'in nici o casa. Pretulu unui-a 3 fl. Unu condein (tilu) interessantu. Imperatul Napoleonu III., sindu istori'a lui Iuliu Cesare, dede ordine a si se face prin unu d'in cei mai iscusiti nantici unu condein dupa planulu seu, cá se fa scutitu de prea molest'a inlingere si preste totu la scriere se nu aiba trebuinta de alte requisite. Din Gilbert Rochee mamellor' inca ideesé imperatul' si primi pentru acést'a lucrare buna 50 de napoleond'ocila 500 fl., fiindu cá respundea scopulu preste tota acceptiunea. Acestu condein este argintu finu de Chin'a, se potu iucuti, éra constructiunea lui e astefelu, câtú se potu isci cu elu de demaneti'a pâna ser'a fara vre-o intrerumpere, si curgerea negrei (tin) se potu reguá dupa placu; se recomanda deci pentru ori si ciuce, si mai alesu pentu calatori, derogatori, negotiatori, scolari, etc. Pretulu unui condein 1 fl., éra pentru pone de scriu la condein 15 cr. Bouquet (mibu) de Havanna. pentru 11/2 cr. una cigara de 30 cr., sea cea mai efina cigara se potu preface in Havanna genuina prin buchetulu de Havanna. Acést'a esentia originala numai seá importata se storce d'in radicelele si tulu plantei de tabacu d'in Indi'a apusana si prin simpla umedire cu acést'a se scoate nosulu tabaculu ordinaru si se p'face in aroma cea fina a Havannei. Una butelie inge pentru 500 cigare si costa 1 fl. Sapunu medicinalu de pacura, asté se numesce sapunu miraculosu éra este unu mediolu aprobatu si siguru contr'a ori-carei bole de pelo, precum areatu, lepra, spuiztura, pete, costi, etc. Se recomanda pentru copli si adulti. 1 bucatu impreuna instructiunea 25 cr. Picature contra dorerii de dinti. Ori-ce dorere de dinti, flac plusu prin ruma seu recela, se potu vindeca intr'unu momentu prin noisile picare de Berolinu. Garanti'a e asié de sigura, incátu la casu se nu aiba nici unu actu, banu se voru inapoiá. 1 flaconu d'impreuna cu instructiunea necesaria 80 cr. Inventime practica. In fine a succésu a inventu a felu de pulvere de negrua, care va multumi pre ori si cine; ea intreco preste cele de pâna acum, atátu prin bunetate, câtú si efinitate. Amestecandu se acta pulvere cu o parte de apa, se potu produce momentanu negrel'a cea mai bu, carea se potu intreabintá indata. 1 pachetu, de ajunsu pentru o cupa, costú 20 cr.

Crutiare. In ori-ce casa este de neapertatu trebuinta ferulu locomobilu de calcatu. Crutiare de bani si crutiare de tempu. Cu materialu de arnu de 5 cr. potu se calci ruta o dimietate de di. Nu trebué d'a se mai face focu in cupuriu spre a incaldi ferulu de calcatu. Form'a acetesti feru l'au este astefelu, cá nu se potu forte usioru manúá si prin acést'a in unulu si acelu-si tempu se potu calca pre de done ori atá'ta, átu se calca cu ferulu ordinaru. 1 bucatu d'impreuna cu gratarulu costa numai 3 fl. 50 cr. Mediulocu persicu d'a colorá perulu, prin care perulu suru se potu intr'unu momentu colorá dupa placu, brunetu séu negru, si totu-odata i se dá o prospectate naturala. Se prepara d'in burzenu si nu este nice decutu strictiunaru. 1 butelie d'impreuna cu instructiunea necesaria 2 fl. Margelle de dinti!! Nu se potu contestá, cá coplii inca in cea mai frageda etate suferu mari doreri la crescerea dinteloru. Mediulocu recunoscutu de celu mai bunu contr'a acetesti rou sunt margelle de dinti, cari inlesnu si midioloculu crescerea dinteloru copli fara nici o dorere. Pretulu unui stru 90 cr. Pulvere contr'a asudári picioriloru. Acést'a delatura asudarea cea molesta a picioriloru si prin acést'a si miro-sulu celu forte neplacutu ce se produce prin asudare, si conserva chiaru si incalcescenta. 1 cuthia, d'impreuna cu instructiunea, de ajunsu pentru trei lune, 50 cr. Picature pentru stomacu, prin cari se delatura indata si pentru lunga durata tote dorerile de stomacu, precum strinsure, lipsa de appetitu si de mistnire, araura, cataru, etc. Pentru efectu se garanteza. 1 flaconu d'impreuna cu instructiunea 30 cr. Singurulu ajutoriu contra scaciiloru si Junghuiciloru de picioru. Acestu rou infricosu tu se potu delaturá cu totulu numai prin ciorapi anglosi de vene. Unu ciorapu de felulu acestu-a costa fl. 2 50, 3. Essentia ereulana. Acést'a esentia are poterea si calitate, d'a intari si improspata prelu capulu, precum si radicelele perulu, si prin acést'a laca indata dupa prim'a intreabintare impedeaca caderea perulu; mai departe delatura mairoti'a existente si impedeaca a se formá de nou. 1 flaconu d'impreuna cu instructiunea 80 cr. Practicu si efinnu. Unu alfabetu completu forte frumosu pentru marcarea rafeloru séu premavcare pentru cusutu, d'impreuna cu cifrele necesarie pentru gurnitura, una butelie de tinta chemica de marcatu, precum si penele de marcatu, tote la olalta, intr-o cuthia frumosa, costa numai 75 cr. Tint'a sigura costa 20 cr. Cea mai noua cuthia de ace farmecatoria. Una cuthia de ace frumosa, impluta cu 50 ace anglose cu urechii de sorta fina si cu una masiniara, prin carea se potu acote la lamina dupa numeru ori-care scu doritu. Prin acést'a acote se forasesc de rugina si se evita ori-ce cantare. Pretulu unei cuthie face 45 cr. Eteru pentru musce, placentu bine-miorozitoriu pentru odái, bucatarie (cuize), salone, si in cursu de 1/4 de ora stirpesc multimea cea mai mare de musce. 1 butelia 30 cr.

Articlii aici insfrati se potu capeté in monarchi'a austiaca numai si numai in depositulu subscrisului A. FRIEDMANN in Vien'a, Praterstrasse Nr. 26.